

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: **O. P.**, zastoupeného Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Františkánská 7, 301 00 Plzeň, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 23. 1. 2004, č. j. OAM-185/VL-07-03-2004, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 4. 2005, č. j. 59 Az 28/2004-55,

takto:

- I.** Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 4. 2005, č. j. 59 Az 28/2004-55, **se zrušuje.**
- II.** Žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 1. 2004, č. j. OAM-185/VL-07-03-2004, **se odmítá.**
- III.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 23. 1. 2004, které bylo žalobci doručeno dne 26. 1. 2004, zamítl žalovaný žalobcovu žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Žalobce napadl toto rozhodnutí podáním ze dne 26. 1. 2004, sepsaným v azbuce a doručeným Krajskému soudu v Ostravě dne 27. 1. 2004. Z překladu tohoto podání pořízeného soudní tlumočnicí vyšlo najevo, že v něm žalobce oznámil nesouhlas

s napadeným rozhodnutím. Požádal krajský soud, aby napadené rozhodnutí přezkoumal a aby je zrušil z důvodů, které žalobce uvedl při prvním a druhém pohovoru.

Krajský soud v Ostravě nato žalobce vyzval usnesením ze dne 16. 3. 2004 k tomu, aby ve lhůtě jednoho měsíce uvedl žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Usnesení bylo vypraveno dne 19. 3. 2004, obálka se však vrátila zpět; soud ji proto zaslal znovu, a dne 16. 4. 2004 si již žalobce výzvu převzal.

Dne 14. 5. 2004 bylo krajskému soudu doručeno doplnění žaloby. Žalobce v něm nejprve označil jednotlivá ustanovení správního řádu (§ 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 46, § 47 odst. 3) a zákona o azylu (§ 14), která žalovaný podle jeho názoru porušil. Dále žalobce žalovanému vytkl, že se nezabýval situací na Ukrajině, která žalobce přinutila vycestovat ze země. Žalobce si vypůjčil peníze a nebyl schopen dluh splatit; věřitelé pak tento dluh několikanásobně zvýšili o fiktivní úroky z prodlení a k jeho vymáhání použili osob ze zločineckých struktur. Součástí těchto struktur jsou i státní orgány, a žalobce si tak u nich nemohl zajistit ochranu. Je proto u něj dán důvod k udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur.

Krajský soud žalobu zamítl rozsudkem ze dne 4. 4. 2005; v řízení před správním orgánem přitom neshledal žádné vady a přisvědčil žalovanému i v právním posouzení věci. Mimo jiné uvedl, že žalobní body obsažené v doplnění žaloby byly uplatněny až po uplynutí dvouměsíční lhůty, a nelze z nich proto vycházet; přesto však přisvědčil žalovanému, který je ve svém vyjádření označil za účelové.

V kasační stížnosti proti tomuto rozsudku žalobce uplatnil důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního. Soud podle něj nesprávně posoudil právní otázku důvodů pro udělení azylu: žalobci měl totiž být udělen azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Toto tvrzení žalobce podložil stejnou argumentací jako v žalobě a doplnil ji o citaci čl. 65 Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka. Žalovaný podle žalobce pochybil tím, že provedl nedostatečné dokazování; nepřihlédl též k tomu, že žalobce jako účastník azylového řízení má velmi omezené možnosti předložit důkazy o pronásledování v domovské zemi. Konečně žalobce napadl postup soudu při hodnocení jeho procesních námitek. Soud žalobci vytkl, že sice uvedl porušená ustanovení správního řádu, ale nedoplnil je o konkrétní skutkové důvody; žalobce je však přesvědčen, že i v takovém případě je krajský soud povinen přezkoumat dodržení procesních předpisů. Krajský soud se mimo to vůbec nevyjádřil k žalobcově návrhu na provedení důkazu výsledkem jeho bratra R. P. Žalobce se rovněž domnívá, že je u něj dána překážka vycestování: když totiž po návratu do země státní orgány zjistí, že žalobce požádal o azyl, podrobí jej administrativní šikaně. Žalobce proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Požádal též o to, aby jeho kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek; tato žádost se však - s ohledem na věcné rozhodnutí o kasační stížnosti - stala bezpředmětnou.

Před zkoumáním vlastních stížných námitek se Nejvyšší správní soud zabýval obsahem a náležitostmi žaloby podané v této věci; zjistil přitom, že žalobu nebylo možno projednat.

Žaloba ve správním soudnictví musí splňovat jednak obecné náležitosti podání stanovené v § 37 odst. 3 s. ř. s. – tedy údaj o tom, čeho se týká, kdo ji podává, proti komu

směřuje a co navrhuje; musí být též podepsána a datována. Všem těmto náležitostem žalobce ve své žalobě dostal. Krom toho však zákon klade na žalobu i požadavky zvláštní; mimo jiné musí žaloba obsahovat i žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Žalobcova žaloba ze dne 26. 1. 2004 splňovala všechny náležitosti obecné, zcela však postrádala náležitosti zvláštní včetně žalobních bodů: žalobce v ní jen vyslovil nesouhlas s napadeným rozhodnutím a požádal, aby bylo zrušeno. Takto nespecifikované podání však správnímu soudu vůbec neumožňuje přezkoumat napadené rozhodnutí: soud se totiž nezabývá zákonností napadeného rozhodnutí jaksi obecně, ze všech možných úhlů pohledu, nýbrž je vázán (s výjimkou případů přezkumu z úřední povinnosti) rozsahem a důvody žaloby, jak je žalobce sám vymezil v žalobě. Soud přitom nemůže takto vyjádřenou vůli žalobce nahrazovat a sám určovat rozsah a meze přezkumu. Pokud žalobce nijak nekonkretizuje své námitky, je to, jako kdyby správní rozhodnutí vůbec nenapadl. Soud sice musí v jeho věci vydat rozhodnutí, nebude to však rozhodnutí meritorní, jímž by bylo možno zvrátit pravomocné rozhodnutí správního orgánu, a na právní situaci, s níž je žalobce nespokojen, se tak nic nezmění. Je tedy v zájmu žalobce, aby svou žalobu podložil žalobními body – konkrétními výtkami, které soudu umožní věcné přezkoumání.

Stejně jako obecné náležitosti, je možno i zvláštní náležitosti doplnit, a odstranit tak nedostatky žaloby; to platí i o žalobních bodech. Zatímco však při doplňování ostatních chybějících náležitostí je žalobce vázán jen lhůtou, kterou mu k tomu stanovil soud ve výzvě podle § 37 odst. 5 s. ř. s., možnost doplňovat žalobní body je vázána na běh lhůty pro podání žaloby: podle § 71 odst. 2 s. ř. s. lze totiž rozšířit žalobu o další žalobní body právě jen v této lhůtě. Lhůta pro podání žaloby je přitom lhůtou zákonnou a její běh nelze zastavit ani přerušit (jedinou výjimkou je přerušení běhu lhůty podle § 35 odst. 8 s. ř. s. *in fine* v případě, že žalobce požádá o osvobození od soudních poplatků nebo o ustanovení zástupce).

Obecná lhůta pro podání žaloby (a tedy pro doplňování, resp. rozšiřování, žalobních bodů) činí dva měsíce ode dne, kdy bylo napadené rozhodnutí žalobci oznámeno (§ 72 odst. 1 s. ř. s.); zvláštní zákony však mohou stanovit lhůtu jinou. Tak je tomu právě u žalob ve věcech azylu. Podle § 32 odst. 1 zákona o azylu lze žalobu proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ve věci azylu podat ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí; v odst. 2 citovaného ustanovení se pak lhůta pro podání žaloby dále zkracuje na 7 dnů, a to mj. pro případy, kdy žaloba směřuje proti rozhodnutí, jímž se žádost o udělení azylu zamítá jako zjevně nedůvodná [písm. a)]. Rozhodnutí žalovaného bylo žalobci doručeno dne 26. 1. 2004; lhůta k podání žaloby mu počala běžet dne 27. 1. 2004 a skončila dne 2. 2. 2004. Žalobce sice podal žalobu v tentýž den, kdy mu bylo rozhodnutí žalovaného doručeno, a v tomto ohledu tedy zákonnou sedmidenní lhůtu dodržel; jeho žaloba však byla blanketní, tedy neprojednatelná. To bylo možno napravit za podmínky, že by žalobce v sedmidenní lhůtě pro podání žaloby, tedy do 2. 2. 2004, doplnil alespoň jeden žalobní bod; to se však nestalo. K doplnění ze dne 14. 5. 2004, které bylo učiněno po uplynutí sedmidenní lhůty, pak již nebylo možno přihlížet.

K tomuto správnému závěru dospěl i krajský soud, když uvedl, že z žalobních bodů obsažených v doplnění žaloby nelze vycházet; zmýlil se ale, pokud na tomtéž místě odůvodnění vyvodil nemožnost takového postupu ze skutečnosti, že tyto žalobní body byly uplatněny po uplynutí dvouměsíční lhůty obsažené v § 71 odst. 2 s. ř. s. Krajský soud

zde přehlédli, že pro žaloby ve věcech azylu je stanovena lhůta zvláštní, kratší. Tímto opomenutím se zřejmě vysvětluje také postup krajského soudu při odstraňování vad žaloby. Soud poté, co nechal žalobu přeložit do češtiny, vyzval žalobce k doplnění žalobních bodů usnesením ze dne 16. 3. 2004; domníval se patrně, že lhůta pro rozšiřování žaloby o další žalobní body žalobci ještě běží. Dvouměsíční lhůta, jak se o ní soud zmiňuje v odůvodnění svého rozsudku, by však skončila dne 26. 3. 2004; není tedy zřejmé, proč soud stanovoval žalobci lhůtu jednoho měsíce od doručení usnesení.

V každém případě však postup krajského soudu nemohl nijak ovlivnit běh zákonné lhůty, a nemohl nijak zlepšit ani zhoršit žalobcovo postavení. Možnost doplňovat žalobní body žalobci vypršela ze zákona dne 2. 2. 2004 a krajský soud se správně nezabýval opožděným doplněním (ačkoli o účelnosti jeho výzvy ze dne 16. 3. 2004 lze pochybovat). Nesprávně však posoudil obsah žaloby ze dne 26. 1. 2004, pokud v ní našel žalobní body: ty totiž žaloba zcela postrádala.

Nejvyšší správní soud tedy shledal, že žalobu, kterou žalobce podal k soudu, nebylo pro její závažné nedostatky možno projednat a žalobce to ani v zákonné lhůtě pro podání žaloby nenapravit. Ve věci tak nebyla dána podmínka řízení spočívající v zahájení řízení podáním k tomu způsobilým. Současně se zrušením rozsudku krajského soudu proto Nejvyšší správní soud z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3, § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.] odmítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného, jímž byla žalobcova žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná (§ 110 odst. 1 s. ř. s., věta první za středníkem). Námitkami obsaženými v kasační stížnosti se pak Nejvyšší správní soud pro nadbytečnost nezabýval.

Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta. To se vztahuje jak na řízení před Nejvyšším správním soudem, tak na řízení před soudem krajským (§ 110 odst. 2 věta druhá s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. května 2006

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu